

บทเรียนสำเร็จรูป
เสียงในภาษาและการสร้างคำในภาษาไทย
เรื่อง เสียงในภาษา

www.programsip.com

นางเปรมปราณี เทียบตา

โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๙
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การเรียนการสอนให้มีความสุข
และคำนึงถึงความแตกต่าง าระห
ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานของการเรียน
จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้
ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าเลือกบทเรียนสำเร็จรูป
มาเป็นผู้ช่วยสอนของข้าพเจ้าเพราะเป็นนวัตกรรมที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
ของผู้เรียนเป็นอย่างดี สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และสามารถศึกษาบทเรียนในเวลาใด
เมื่อไร ที่ไหน ตามความพอใจของนักเรียนเอง และที่สำคัญนักเรียนได้เรียนรู้เป็นขั้นตอน
ทีละน้อย และได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนเองทันทีทุกขั้นตอน จึงเกิดแรงเสริม
ในการเรียนรู้เป็นอย่างดี บทเรียนสำเร็จรูป ชุดเสียงและคำในภาษาไทย
จำนวน ๑๒ เล่ม ข้าพเจ้าได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อเสริมประกอบกิจกรรมการเรียน
การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
ข้าพเจ้าจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทเรียนสำเร็จรูปนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และผู้สนใจได้พอสมควร

นางเปรมปราณี เทียบตา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
คำแนะนำสำหรับครู	๑
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	๒
จุดประสงค์	๓
แนวคิด	๔
แบบทดสอบก่อนเรียน	๕
กรอบที่	
กรอบที่	
กรอบที่	
กรอบที่	
กรอบที่	
กรอบที่	
กรอบที่	
กรอบที่	
กรอบที่	
กรอบที่	
แบบทดสอบหลังเรียน	
บรรณานุกรม	

คำแนะนำสำหรับครู

๑. ใช้บทเรียนสำเร็จรูปนี้สำหรับประกอบการเรียนการสอน
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
๒. ใช้บทเรียนสำเร็จรูปนี้ เสริมสำหรับเด็กที่เรียนดี และช่วยเหลือนักเรียน
ที่เรียนไม่ทันเพื่อน
๓. ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปตั้งแต่กรอบแรกถึงกรอบสุดท้าย ทั้งเนื้อหา
และกิจกรรมให้เข้าใจก่อน
๔. ศึกษาว่ากิจกรรมในกรอบใดที่ครูต้องเป็นผู้ให้คำแนะนำ
หรือให้คำปรึกษา
๕. ชี้แจงให้นักเรียนอ่านคำแนะนำ ในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป
และปฏิบัติตามทุกขั้นตอนทุกกรอบ ทั้งเนื้อหา คำถาม คำตอบ
หรือแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

๑. บทเรียนนี้ไม่ใช่ข้อสอบ นักเรียนไม่ต้องกังวลใจ ให้นักเรียนอ่านบทเรียนทีละกรอบ ตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้าย เมื่ออ่านเสร็จแต่ละกรอบแล้ว ให้ตอบคำถามด้วยความตั้งใจ
๒. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ก่อนที่จะศึกษาตามกรอบ
๓. เริ่มศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป ตั้งแต่กรอบแรกเรียงไปตามลำดับโดยไม่ข้ามกรอบใดกรอบหนึ่ง
๔. อ่านคำอธิบาย และคำถามให้เข้าใจ แล้วจึงเขียนคำตอบลงในกระดาษเปล่าอย่าขีดเขียนลงในบทเรียนสำเร็จรูปนี้
๕. เมื่อตอบคำถามเสร็จกรอบหนึ่ง แล้วจึงเปิดไปดูคำตอบในกรอบเฉลย เพื่อตรวจคำตอบว่าตอบถูกหรือไม่ถ้าตอบถูกก็จงทำกรอบต่อไป
๖. ถ้าคำตอบผิดจงย้อนอ่านข้อความในกรอบที่ผ่านมาให้เข้าใจอีกครั้ง แล้วตอบใหม่ และตอบจนถูกต้อง
๗. ศึกษาความรู้จากบทเรียนสำเร็จรูปต่อไปตามลำดับไม่ต้องรีบเร่ง ถ้าต้องการพัก ก็ให้พักสักครู่แล้วค่อยมาทำใหม่
๘. เมื่อศึกษาจบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบท และหลังเรียนเสร็จแล้วตรวจคำตอบเพื่อดูผลความก้าวหน้าของตนเอง
๙. นักเรียนจะต้องซื้อสัตย์ต่อตนเอง โดยไม่เปิดดูคำตอบก่อน
๑๐. ถ้าหากนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยให้ถามคุณครูหรือผู้รู้

ภาษาไทย ๗๒๑๑๐๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	๑ ชั่วโมง
	เสียงในภาษา	

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกกำเนิดของเสียง ชนิด และลักษณะของเสียงในภาษาได้
๒. จำแนกเสียงในภาษาไทยได้
๓. ออกเสียงในภาษาไทยได้ถูกต้องด้วยวิธีการออกเสียง

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่องที่ ๑ เสียงในภาษา

คำชี้แจง : ข้อสอบมีทั้งหมด ๑๐ ข้อ

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย O วงกลมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

๑. เสียงพูดเกิดขึ้นได้อย่างไร
 - ก. ลมจากปอดผ่านออกไปทางช่องปากหรือจมูก
 - ข. ลมจากปอดผ่านสายเสียงออกไปทางช่องปากหรือจมูก
 - ค. ลมจากปอดผ่านหลอดลมถูกอวัยวะในช่องปากกล่อมเกลาลงแล้วออกไปทางปากหรือจมูก
 - ง. ลมจากปอดผ่านสายเสียง ถูกอวัยวะในช่องปากกล่อมเกลาลงหรือสกัดกั้น แล้วออกไปทางปาก หรือจมูก
๒. ข้อใดให้ความหมายของเสียงสระได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. เสียงที่เกิดจากกระแสลมจากปอด
 - ข. เสียงที่เกิดจากลมผ่านเส้นเสียงโดยสะดวก
 - ค. เสียงที่เกิดจากกระแสลมจากปอดโดยไม่ถูกสกัดกั้น
 - ง. เสียงที่เกิดจากกระแสลมจากปอดผ่านเส้นเสียงโดยไม่ถูกสกัดกั้น ณ ที่ใดที่หนึ่งในช่องทางเดินของลม
๓. ข้อใดคือลักษณะของสระประสม
 - ก. เสียงสระที่มีเสียงสั้นยาวต่างกัน
 - ข. เสียงสระที่มีเสียงพยัญชนะประสมอยู่ด้วย
 - ค. เสียงสระที่ประกอบด้วยสระเดี่ยวสองเสียงกล่อมเกลาลงเสียงร่วมกันสองลักษณะ
 - ง. เสียงสระที่ประกอบด้วยสระเดี่ยวสองเสียง กล่อมเกลาลงเสียงในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
๔. ข้อใดมีความหมายตรงกับเสียงในภาษา
 - ก. เสียงดนตรี
 - ข. เสียงเคาะระฆัง
 - ค. เสียงแตรรถยนต์
 - ง. เสียงพูดในโทรศัพท์

๕. อวัยวะใด ที่ทำให้ลมที่ผ่านหลอดลมกลายเป็นเสียงสระ

- ก. ปาก
- ข. ลิ้นไก่
- ค. เส้นเสียง
- ง. กล่องเสียง

๖. ถ้ามนุษย์ไม่มีฟัน จะทำให้เกิดผลอย่างไร

- ก. ออกเสียงไม่ได้
- ข. ออกเสียงสระไม่ชัดเจน
- ค. ใช้เสียงในการสื่อความหมายไม่ได้
- ง. ทำให้การกระดกลิ้นไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

๗. อวัยวะใดเป็นแหล่งเริ่มต้นของเสียงพูด

- ก. ปอด
- ข. หลอดลม
- ค. กะบังลม
- ง. กล่องเสียง

๘. ข้อใดเป็นสระเสียงสั้นทั้งหมด

- ก. อะ อี อุ อี
- ข. แอะ โอะ เอื้อะ เอื้อ
- ค. เอื้อะ เอื้อะ เอื้อะ ออ
- ง. โอะ เอะ เออ อัวะ

๙. ข้อใดเป็นสระเสียงยาวทั้งหมด

- ก. ชีด ชั่น เช้า
- ข. นา นวด เนียม
- ค. ดาว ดูก ดุม
- ง. กัด กิน ก้อน

๑๐. ข้อใดประกอบด้วยเสียงสระประสม

- ก. ชับ มด โกรธ
- ข. นก เตือน ความ
- ค. แบ่ง เธอ น้อย
- ง. นก มนต์ กลอย

เฉลยคำตอบ
แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่องที่ ๑ เสียงในภาษา

ข้อที่	เฉลยคำตอบ
๑.	ค
๒.	ง
๓.	ค
๔.	ง
๕.	ง
๖.	ค
๗.	ก
๘.	ก
๙.	ข
๑๐.	ข

กรอบที่ ๑

เสียงในภาษา คืออะไร

มนุษย์อาจสื่อสารกันได้หลายวิธี วิธีที่สำคัญที่สุดก็คือการใช้เสียง นอกจากจะใช้เสียงในการสื่อสารแล้ว มนุษย์ยังอาจใช้ตัวอักษร เป็นเครื่องหมายแทนเสียงได้ด้วย

“เรามาทำความเข้าใจกับคำว่า “เสียงในภาษา” กันก่อนนะคะ....”

เสียงในภาษา หมายถึง เสียงที่มนุษย์เปล่งออกมา เพื่อใช้สื่อความหมาย ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เพื่อให้เขาใจความต้องการความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ให้ผู้ฟังเข้าใจซึ่งกันและกัน

ให้นักเรียนพิจารณาข้อความ แล้วตอบคำถามโดยเติมลงในช่องว่าง ที่ครูเตรียมไว้ให้ถูกต้อง

เสียงในภาษาต้องมีความหมาย อันเป็นที่เข้าใจตรงกันระหว่าง
.....ที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน

กรอบที่ ๒

เฉลย มนุษย์

เสียงในภาษา หมายถึง เป็นเสียงที่มนุษย์เปล่งออกมา
เพื่อสื่อความหมายในระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เพื่อสนองความต้องการต่าง ๆ
นักเรียนทราบไหมว่า...เสียงในภาษาเกิดขึ้นได้อย่างไร
ลองคิดดูก่อนซิ (คิดไว้ในใจก่อนนะนักเรียน)..
เสียงจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยอวัยวะอะไรบ้าง จึงจะเกิดเสียงที่สื่อความได้

อวัยวะ ที่ทำให้เกิดเสียง
ได้แก่ ปอด หลอดลม กล่องเสียง
สายเสียง ปาก และอวัยวะภายในปาก

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ○ วงกลมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

อวัยวะในข้อใดที่ไม่ทำให้เกิดเสียง

๑. ปอด
๒. รากฟัน
๓. หลอดลม
๔. กล่องเสียง

กรอบที่ ๓

เฉลย ๒. รากฟัน

การที่เสียงในภาษาจะเกิดขึ้นได้นั้น ก็ต้องอาศัยอวัยวะต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดเสียง

อวัยวะที่ทำให้เกิดเสียงในภาษาได้แก่ ปอด หลอดลม กล่องเสียง ลิ้น
ลิ้นไก่ ฟัน ปุ่มเหงือก ริมฝีปาก

ส่วน “รากฟัน” เป็นส่วนของฟันที่ฝังอยู่ในกระดูก ที่เป็นบ้ำของฟัน
ไม่ได้เป็นอวัยวะที่ทำให้เกิดเสียง

เสียงในภาษาเกิดขึ้นได้ เพราะเราใช้อวัยวะต่างๆ ตั้งแต่เหนือช่องท้องขึ้นมา
จนถึงริมฝีปาก และช่องจมูกทำงานประสานกัน ทำให้เกิดเสียงขึ้น

ให้นักเรียนเติมข้อความที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

อวัยวะใด มีหน้าที่หลักในการหายใจ สำหรับในการเปล่งเสียง
และทำให้เกิดลมเพื่อใช้ในการเปล่งเสียงในภาษา
อวัยวะส่วนนั้นคือ

กรอบที่ ๔

เฉลย ปอด

ตามปกติเราไม่ค่อยนึกถึงว่า อวัยวะใดบ้างทำให้เกิดเสียงในภาษา
เพราะอวัยวะที่ทำให้เกิดเสียงต่างมีหน้าที่สำคัญอย่างอื่นอยู่ด้วย เช่น

- ปาก เรามีไว้รับประทานอาหาร
- ปอด มีหน้าที่เกี่ยวกับการหายใจ
- จมูก มีหน้าที่หายใจ และดมกลิ่น

แต่อวัยวะเหล่านี้ยังทำหน้าที่ ในการออกเสียงด้วย ถ้าอวัยวะเหล่านี้ผิดปกติ
เราจะไม่สามารถออกเสียงได้ หรือออกเสียงได้แต่ไม่ชัดเจน

การเกิดเสียงจะเริ่มจากปอด ลมออกจากปอด ผ่านหลอดลม และกล่องเสียงที่ลำคอ
เมื่อลมผ่านเส้นเสียงจะทำให้เส้นเสียงสลับทำให้เกิดเสียงก้อง ถ้าไม่สลับมากก็จะไม่ก้อง

ให้นักเรียนเติมข้อความที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

อวัยวะใด ที่เชื่อมระหว่างปอดกับกล่องเสียง
ลมจากปอดจะผ่านขึ้นมาทางส่วนนี้

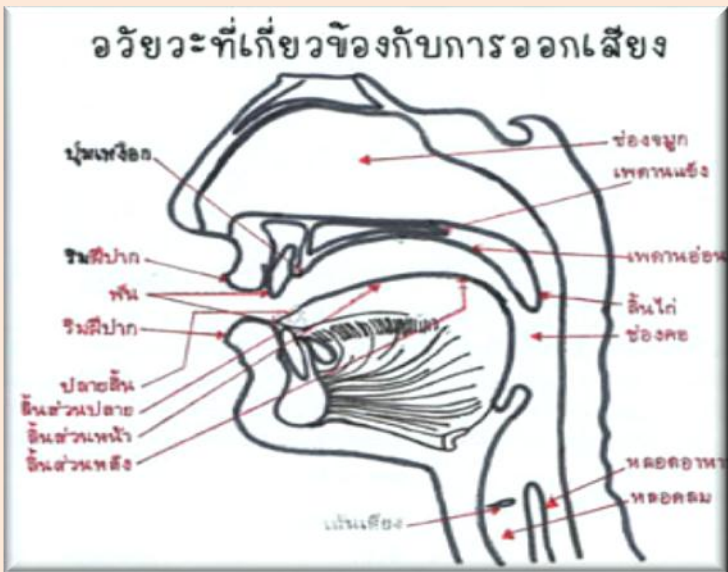

กรอบที่ ๕

เฉลย หลอดลม

“หลอดลม” เป็นส่วนที่เชื่อมระหว่างปอดกับกล่องเสียง
 ลมจากปอดจะผ่านขึ้นมาทางส่วนนี้ อวัยวะส่วนอื่นๆ ที่ทำหน้าที่เกิดเสียงในภาษา ยังมีอีก ! คือ
 “กล่องเสียง” เป็นอวัยวะสำคัญอย่างหนึ่งในการออกเสียง ประกอบขึ้นด้วยกระดูก กระดูกอ่อน
 และกล้ามเนื้อหลายชิ้น กล่องเสียงเป็นส่วนที่รู้จักกันดีโดยทั่วไป เพราะส่วนหนึ่งของกล่องเสียงคือ
 บริเวณที่เราเรียกว่า “ลูกกระเดือก”
 “เส้นเสียง” เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของกล่องเสียง เส้นเสียงมีอยู่ ๒ เส้น เส้นเสียงมี
 ลักษณะเป็นแผ่นมากกว่าเป็นเส้น ประกอบด้วย เส้นเอ็น และกล้ามเนื้อ เส้นเสียงทั้งคู่พาดตัวตาม
 แนวนอน อยู่ตรงกลางกล่องเสียง

นักเรียน ดูแผนภูมิ
 ภาพระบบอวัยวะ
 เกี่ยวกับเสียง

แหล่งที่มาของรูปภาพ <http://www.thaigoodview.com/node/6135>

ให้นักเรียนเติมข้อความที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

๑.เป็นเส้นคู่อยู่ภายในกล่องเสียงหรือบริเวณที่เรียกว่า ๒.

กรอบที่ ๖

เฉลย ๑. เส้นเสียง ๒. ลูกกระเดือก

เมื่อลมผ่านเส้นเสียง จะทำให้เส้นเสียงสั่น จากนั้นลมจะถูกดันให้ผ่านจากลำคอ เข้าไปทางช่องปากแล้วไปกระทบกับส่วนต่าง ๆ ของปาก เช่น ลิ้นไก่ ลิ้น ริมฝีปาก ฟัน ปุ่มเหงือก เพดานแข็ง เพดานอ่อน ทำให้เสียงถูกกัก หรือกั้นลมไว้ชั่วคราว แล้วดันลมให้เสียดแทรกอวัยวะต่างๆออกมา หรือดันลมให้ขึ้นจมูก จะทำให้เกิดเสียงต่าง ๆ

๑.ริมฝีปากบน	๗.ริมฝีปากล่าง
๒.ฟันบน	๘.ฟันล่าง
๓.ปุ่มเหงือก	๙.ปลายลิ้น
๔.เพดานแข็ง	๑๐.ลิ้นส่วนปลาย
๕.เพดานอ่อน	๑๑.ลิ้นส่วนหน้า
๖.ลิ้นไก่	๑๒.ลิ้นส่วนหลัง
	๑๓.โคนลิ้น

แหล่งที่มาของรูปภาพ <http://www.thaigoodview.com/node/6135>

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ○ วงกลมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

๑. ลิ้นช่วยในการออกเสียง
๒. ลิ้นไก่เป็นเนื้อเยื่อมีรูปเรียวยาว
๓. ช่องจมูก เป็นทางที่กั้นลมไม่ให้ผ่านเสียงออกมา
๔. ริมฝีปาก ช่วยให้เกิดเสียงในภาษาร่วมกับลิ้นและริมฝีปาก

กรอบที่ ๗

เฉลย ๓. ช่องจมูกเป็นทางที่กั้นลมไม่ให้ผ่านสายเสียงออกมา

ช่องจมูกเป็นทางที่ลมผ่านสายเสียงออกมา และใช้หายใจเข้าออกช่องจมูกไม่ได้กั้นลมไว้ภายในช่องปากมีอวัยวะที่เกี่ยวกับการออกเสียงได้แก่ เพดาน ลิ้นไก่ ลิ้น ฟัน ปุ่มเหงือก ริมฝีปาก อวัยวะเหล่านี้ มีส่วนทำให้เสียงที่เปล่งออกมาแตกต่างกันไป

นักเรียนลองสังเกตภาพอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง

แหล่งที่มาของรูปภาพ <http://www.thaigoodview.com/node/6135>

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ○ วงกลมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

ข้อใดไม่ใช่อวัยวะที่ใช้ผลิตเสียง

๑. จมูก
๒. ลิ้นไก่
๓. คอหอย
๔. ริมฝีปาก

กรอบที่ ๘

เฉลย ๓. คอหอย

“คอหอย” เป็นอวัยวะภายในลำคอ เป็นทางร่วมของระบบทางเดินอาหาร และระบบทางเดินอากาศหายใจ

นักเรียนได้ทราบแล้วว่า อวัยวะมีส่วนทำให้เสียงที่เปล่งออกมาแตกต่างกันไป

ลักษณะของเสียงในภาษามี ๓ ชนิด

คือ เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์

เสียงสระ คือเสียงเกิดขึ้นได้เพราะเราทำให้ลมออกจากปอด ผ่านหลอดลมและกล่องเสียง ผ่านลำคอสู่ช่องปาก ช่องจมูก โดยสะดวก ลมที่เปล่งออกมาจะไม่ถูกสกัดกั้นจากอวัยวะส่วนใดๆ ในปาก แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงระดับของลิ้น และรูปริมฝีปาก

การที่ลิ้นยกขึ้นในระดับต่างกัน และริมฝีปากห่อมากน้อยต่างกัน ทำให้เกิดเสียงที่มีลักษณะเสียงก้อง เส้นเสียงสั่นสะเทือน และสามารถออกเสียงได้ยาวนาน เช่น อา อี อือ อุ เราเรียกเสียงนี้ว่า เสียงแท้ ใช้เขียนแทนด้วยสระ

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ○ วงกลมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

ข้อใด ไม่ใช่ คุณสมบัติของเสียงสระ

๑. เสียงก้อง
๒. ออกเสียงสั้น
๓. ออกเสียงยาวนาน
๔. ออกเสียงตามลำพังตนเองไม่ได้

กรอบที่ ๙

เฉลย ๔. ออกเสียงตามลำพัง ตนเองไม่ได้

เสียงสระ ออกเสียงตามลำพังตนเองไม่ได้ และออกเสียงได้ยาวนาน
หูของเราจะได้ยินเสียง เสียงชนิดนี้ เช่น เสียงที่เราออกเสียงเป็น อา อี อัว ฯลฯ

เสียงสระ เป็นเสียงที่ช่วยให้พยัญชนะออกเสียงได้ เพราะเสียงพยัญชนะจะต้องอาศัย
เสียงสระเป็นท่อนเกาะเสมอ เสียงสระในภาษาไทยแต่เดิมนักภาษาศาสตร์กล่าวว่า มี ๒๔ เสียง
ในปัจจุบันนับเพียง ๒๑ เสียง มีสระเสียงสั้น และสระเสียงยาว

ได้แก่ เสียง อะ อา อี อี้ อี้ อี้ อู อุ เอะ เอ แอะ แอ เออะ เออ โอะ โอ
เออะ ออ เอีย เอือ อัว

และมีตัวอักษรที่ใช้แทนเสียงสระได้ เรียกว่า รูปสระ ซึ่งมีทั้งหมด ๒๑ รูป

ตามที่เราได้เคยเรียนมาแล้ว ได้แก่ -ะ (วิสรรชนีย์) -ั (ไม้ไตคู้) -า (ลากข้าง)

- (ไม้หันอากาศหรือไม้พัด) ฯลฯ

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ○ วงกลมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

ข้อใดเป็นสระเสียงสั้นทั้งหมด

๑. อะ อี อุ อี้
๒. โอะ เออะ เออ อัวะ
๓. แอะ โอะ เออะ เอือ
๔. เอียะ เอีย อัวะ อัว

กรอบที่ ๑๐

เฉลย ๑. อะ อี อุ อี้

สระทั้งหมดมี ๑๘ ตัว (หรือ ๙ คู่)

จะออกเสียงเป็นเสียงสั้น ๙ เสียง และออกเสียงเป็นเสียงยาว ๙ เสียง

นักเรียนลองสังเกตลักษณะของลิ้น และริมฝีปากที่ใช้ในการออกเสียง และฝึกรับออกเสียงตามคำอธิบายที่แสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะดังภาพประกอบต่อไปนี้

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ
โดยเติมข้อความที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

การออกเสียงต่างๆเกิดจากการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกัน
ของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงคือกับ ริมฝีปาก

กรอบที่ ๑๑

เฉลย ลิ้น

การออกเสียงสระต่างๆ เกิดจากการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง คือ ลิ้น กับริมฝีปาก

ลักษณะการออกเสียงสระที่นักเรียนควรได้ศึกษาต่อไปคือ การออกเสียงสระประสม มีลักษณะการใช้ลิ้นและริมฝีปากในการออกเสียงดังนี้

แหล่งที่มาของรูปภาพ <http://www.thaigoodview.com/node/6135>

จากการออกเสียงจะเห็นว่า ลิ้นส่วนหน้า ลิ้นส่วนกลาง และลิ้นส่วนหลัง จะขยับเคลื่อนที่ ทำหน้าที่ออกเสียงร่วมด้วย เสียงที่เกิดขึ้นมีลักษณะเสียงประสม เราจึงเรียกว่า สระประสม ที่ปัจจุบัน นับเพียง ๓ เสียง ได้แก่ เสียง เอีย เอือ อัว

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ
โดยเติมข้อความที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

เสียงสระ เอีย เอือ และ อัว เป็นการนำเสียงสระสองเสียง
ประสมกันเรียกว่า.....

นักเรียน เข้าใจแล้วใช่ไหมว่า..
สระประสม...มีวิธีการออกเสียงอย่างไร
มาศึกษาเพิ่มเติม เรื่อง “เสียงสระ”

เสียงสระ เอีย เอือ อัว เราเรียกว่า สระประสม เพราะเป็นสระ ๒ เสียง
ประสมกัน (นักภาษาศาสตร์บางคนจะเรียกว่า สระเลื่อน)
ในการออกเสียงสระประสม เราเริ่มออกเสียงที่สระหนึ่ง แล้วเลื่อนไปอีกสระเสียงหนึ่ง
ดังนี้

เอีย เกิดจาก อี ประสมกับ อา ครึ่งเสียง คือเมื่อเริ่มเปล่งเสียง
ลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นใกล้เพดานแข็ง ในตำแหน่งที่จะเปล่งเสียง อี แล้วตัวลิ้นส่วนกลาง
ลงสู่ตำแหน่งที่จะทำให้เกิดเสียง อา ครึ่งเสียง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ○ วงกลมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

เสียงสระสองเสียง ที่ออกเสียงพยัญชนะพร้อมกันจนกลายเป็นเสียงเดียว เรียกว่า

๑. สระหน้า
๒. สระกลาง
๓. สระหลัง
๔. สระประสม

กรอบที่ ๑๓

เฉลย ๔. สระประสม

นักเรียนลองพิจารณาต่อไป...

สระเอือ เกิดจาก อี ประสมกับ อา (ครึ่งเสียง) คือ เมื่อเริ่มเปล่งเสียง ลิ้นส่วนกลางยกขึ้นใกล้เพดานปากส่วนกลาง ค่อนไปทางหลังในตำแหน่งที่จะเปล่งเสียง อี แล้วลดลิ้นส่วนกลางลงสู่ตำแหน่งที่จะทำให้เกิดเสียง อา (ครึ่งเสียง)

สระอัว เกิดจาก อุ ประสมกับ อา (ครึ่งเสียง) คือ เมื่อเริ่มเปลี่ยนเสียง ลิ้นส่วนหลังยกขึ้นใกล้เพดานอ่อนในตำแหน่งที่จะเปล่งเสียง อุ แล้วลดลิ้นส่วนกลางลงสู่ตำแหน่งที่จะทำให้เกิดเสียง อา (ครึ่งเสียง)

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ○ วงกลมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

๑.) ข้อใดมีคำซึ่งประกอบด้วยเสียงสระประสมทั้ง ๒ คำ

๑. เขย เต็ม
๒. เปี้ย เรือ
๓. เข้ม แบ่ง
๔. ล้าน รัตน์

๒.) ข้อใดมีเสียงสระประสม “อัว” ประกอบอยู่ด้วย

๑. หนาว
๒. ขวัญ
๓. กลัว
๔. เยาว์

กรอบที่ ๑๔

เฉลย ๑.) ๒. เปี้ย เรือ
๒) ๓. กลิ้ว

นักเรียนได้เรียนลักษณะการออกเสียงสระแท้
การออกเสียงสระประสม ผ่านมาแล้ว มีความเข้าใจ
และจำได้ไม่ลืมนะ

ลักษณะการออกเสียงที่จะได้ศึกษาต่อไป

คือ รูป อำ ไอ โอ เออ ฤ ฦ ฦ ฎ รูปสระเหล่านี้มีลักษณะการออกเสียงประสมกัน
ระหว่างเสียงสระกับเสียง พยัญชนะ

เสียงสระ + เสียงพยัญชนะ	รูป	เสียงสระ + เสียงยัญชนะ	รูป
อะ+ม	ำ	ร+อื, ร+อิ, ร+เออ	ฤ
อะ+ย	ไ	ร+อื่อ	ฦ
อะ+ย	ไ	ล+อื	ฦ
อะ+ว	เ	ล+อื่อ	ฎ

ดังนั้นรูป อำ ไอ โอ เออ ฤ ฦ ฦ ฎ ไม่นับว่าเป็นเสียงสระ (นักภาษาศาสตร์บาง
ท่านเรียก สระเกิน) เพราะมีเสียงสระที่เป็นสระแท้ประสมอยู่ จึงนับว่าเป็นลักษณะของพยางค์

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ○ วงกลมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

ข้อใด ไม่มี คำที่มีลักษณะการออกเสียงประสมกันระหว่าง เสียงสระ กับเสียงพยัญชนะ

๑. ฤดู
๒. ระกำ
๓. เสาร์
๔. เกศ

คำว่า “เกศ” ไม่ใช่สระที่มีเสียงพยัญชนะประสมอยู่ด้วย มีสระเอ (ในคำว่า เก) และสระอา (ในคำว่า ศา) ซึ่งเป็นสระแท้

ในที่สุดนักเรียนได้เรียนเรื่องเสียงในภาษา ชนิดเสียงสระจบลงแล้ว.....
เราสามารถสรุปได้ดังนี้

เสียงสระ หมายถึงเสียงที่เกิดขึ้นได้ เพราะเราทำให้ลมออกจากปอดผ่านหลอดลม และกล่องเสียงที่ลำคอออกมาพ้นช่องปาก หรือช่องจมูก โดยไม่ถูกสกัดกั้น ณ ที่หนึ่งที่ได้ ในช่องทางเดินของลมเลย เสียงสระจะออกเสียงได้ยาวนาน เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะ เมื่อออกเสียงสระ ไม่มีการกีดกั้นที่ตำแหน่งใดๆในช่องปากเลย ลมจากปอดจะผ่านช่องปาก ออกมาได้เรื่อยๆไม่ติดขัดจนกว่าผู้พูดจะขยับลิ้นและริมฝีปากเพื่อออกเสียงอื่นต่อไป

สระในภาษาไทยมีทั้งหมด ๒๑ เสียง แต่ละเสียงเมื่อนำไปใช้ร่วมกับพยัญชนะก็ได้คำที่มีความหมายต่างกันไปสระที่ทั้งสระเสียงยาว และสระเสียงสั้น ลักษณะการออกเสียงสระ อาศัยลิ้นและริมฝีปากเป็นเครื่องช่วยในการออกเสียง

ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่กล่าวถูกต้อง และขีด ✗ หน้าข้อที่กล่าวไม่ถูกต้อง

๑. นก, เตือน, ความ มีเสียงสระประสมประกอบอยู่ด้วย
๒. ดุม, เต็ด, ดาว เป็นเสียงสระเสียงยาวทั้งหมด
๓. ถ ไม่ใช่สระเดี่ยว เพราะมีเสียง ร ประสม อี อี เออ ได้ด้วย
๔. เสียงสระเกิดจากกระแสลมจากกะบังลมผ่านเส้นเสียงโดยไม่ถูกสกัดกั้น

นักเรียนทำได้ถูกต้องใช่ไหม.....เก่งจริงๆ

คำว่า เต็ด , ดาว เป็นสระที่มีเสียงสั้น และ คำว่า ดาว เป็นสระที่มีเสียงยาว เสียงสระจะเกิดจากกระแสลมผ่าน “ปอด” ผ่านเส้นเสียงโดยไม่ถูกสกัดกั้น

ในที่สุดนักเรียนก็ได้เรียนเรื่องเสียงในภาษา (เสียงสระ) จบลงแล้ว ก่อนที่จะทำแบบทดสอบหลังเรียน ลองอ่าน โคลงโลกนิติ บทนี้ก่อนนะ

๑

มักคร้านถารอบรู้	วิทยา
ศิลปะศาสตร์เสื่อมสินหา	ไปได้
ไร้ทรัพย์อัปผู้มา	เป็นเพื่อน
เว้นจากมิตรนั้นไซ้ไร้	สุขร้างแรงโรย

(คัมภีร์โลกนิติ พระมหาสมปองมูทิต)

จากโคลงนี้สรุปได้ว่า

“ผู้เกียจคร้านจะไม่มีวิชาความรู้ ผู้ไม่มีวิชาความรู้จะไม่มีทรัพย์ ผู้ไม่มีทรัพย์จะไม่มีกัลยาณมิตร ผู้ไม่มีกัลยาณมิตรจะไม่มีความสุข ผู้ไม่มีความสุขจะเป็นผู้ไม่มีบุญและผู้ไม่มีบุญชีวิตจะไม่ประเสริฐสุด”

ต่อไปนี่ครูขอให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แบบทดสอบนี้จะทำให้ทราบว่า เรื่องที่เรียนไปแล้วนักเรียนเข้าใจเพียงใดพยายามทำอย่างตั้งใจที่สุด เพื่อทบทวนความรู้ ที่ได้เรียนมาแล้ว โชคดีจงเป็นของนักเรียนทุกคน....เพียง

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่องที่ ๑ เสียงในภาษา (เสียงสระ)

คำชี้แจง : ข้อสอบมีทั้งหมด ๑๐ ข้อ

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ○ วงกลมรอบตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด

๑. อวัยวะใด ที่ทำให้ลมที่ผ่านหลอดลมกลายเป็นเสียงสระ
 - ก. ปาก
 - ข. ลิ้นไก่
 - ค. เส้นเสียง
 - ง. กล่องเสียง
๒. ข้อใดให้ความหมายของเสียงสระได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. เสียงที่เกิดจากกระแสลมจากปอด
 - ข. เสียงที่เกิดจากลมผ่านเส้นเสียงโดยสะดวก
 - ค. เสียงที่เกิดจากกระแสลมจากปอดโดยไม่ถูกสกัดกั้น
 - ง. เสียงที่เกิดจากกระแสลมจากปอดผ่านเส้นเสียงโดยไม่ถูกสกัดกั้น ณ ที่ใดที่หนึ่งในช่องทางเดินของลม
๓. ข้อใดเป็นสระเสียงสั้นทั้งหมด
 - ก. อะ อิ อุ อี
 - ข. แอะ โอะ เอื้อะ เอื้อ
 - ค. เอื้อะ เอื้อะ เอื้อะ ออ
 - ง. โอะ เอะ เออ อัวะ
๔. ข้อใดมีความหมายตรงกับเสียงในภาษา
 - ก. เสียงดนตรี
 - ข. เสียงเคาะระฆัง
 - ค. เสียงแตรรถยนต์
 - ง. เสียงพูดในโทรศัพท์
๕. ข้อใดเป็นสระเสียงยาวทั้งหมด
 - ก. ชืด ชั่น เข้า
 - ข. นา นวด เนียม
 - ค. ดาว ดูก ดุม
 - ง. กัด กิน ก้อน

๖. เสียงพูดเกิดขึ้นได้อย่างไร
- ก. ลมจากปอดผ่านออกไปทางช่องปากหรือจมูก
 - ข. ลมจากปอดผ่านสายเสียงออกไปทางช่องปากหรือจมูก
 - ค. ลมจากปอดผ่านหลอดลมถูกอวัยวะในช่องปากกล่อมเกลาลแล้วออกไปทางปากหรือจมูก
 - ง. ลมจากปอดผ่านสายเสียงถูกอวัยวะในช่องปากกล่อมเกลาลหรือสกัดกั้นแล้วออกไปทางปากหรือจมูก
๗. ข้อใดคือลักษณะของสระประสม
- ก. เสียงสระที่มีเสียงสั้นยาวต่างกัน
 - ข. เสียงสระที่มีเสียงพยัญชนะประสมอยู่ด้วย
 - ค. เสียงสระที่ประกอบด้วยสระเดี่ยวสองเสียงกล่อมเกลาลเสียงร่วมกันสองลักษณะ
 - ง. เสียงสระที่ประกอบด้วยสระเดี่ยวสองเสียง กล่อมเกลาลเสียงในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
๘. ข้อใดมีเสียงสระประสมประกอบอยู่
- ก. ชับ มด โกรธ
 - ข. นก เตือน ความ
 - ค. แบ่ง เธอ น้อย
 - ง. นก มนต์ กลอย
๙. ถ้ามนุษย์ไม่มีฟัน จะทำให้เกิดผลอย่างไร
- ก. ออกเสียงไม่ได้
 - ข. ออกเสียงสระไม่ชัดเจน
 - ค. ใช้เสียงในการสื่อความหมายไม่ได้
 - ง. ทำให้การกระดกลิ้นไม่เป็นไปตามธรรมชาติ
๑๐. อวัยวะใดเป็นแหล่งเริ่มต้นของเสียงพูด
- ก. ปอด
 - ข. หลอดลม
 - ค. กะบังลม
 - ง. กล่องเสียง

เฉลยคำตอบ
แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่องที่ ๑ เสียงในภาษา (เสียงสระ)

ข้อที่	เฉลยคำตอบ
๑.	ง. กล่องเสียง
๒.	ง. เสียงที่เกิดจากกระแสลมจากปอดผ่านเส้นเสียง โดยไม่ถูกสกัดกั้น ณ ที่ใดที่หนึ่งในช่องทางเดินของลม
๓.	ก. อะ อี อุ อี
๔.	ง. เสียงพูดในโทรศัพท์
๕.	ข. นา นวด เนียม
๖.	ค. ลมจากปอดผ่านหลอดลมถูกอวัยวะในช่องปาก กล่อมเกลามาแล้วออกไปทางปากหรือจมูก
๗.	ค. เสียงสระที่ประกอบด้วยสระเดี่ยวสองเสียงกล่อมเกล่า เสียงร่วมกันสองลักษณะ
๘.	ข. นก เตือน ความ
๙.	ค. ใช้เสียงในการสื่อความหมายไม่ได้
๑๐.	ก. ปอด

เกณฑ์การให้คะแนนบทเรียนสำเร็จรูป
 เรื่องที่ ๑ เสียงในภาษา ; เสียงสระ
คำชี้แจง คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน ตามเกณฑ์ดังนี้

กรอบที่	คะแนน	กรอบที่	คะแนน
๑	๑ คะแนน	๙	๑ คะแนน
๒	๑ คะแนน	๑๐	๑ คะแนน
๓	๑ คะแนน	๑๑	๑ คะแนน
๔	๑ คะแนน	๑๒	๑ คะแนน
๕	๒ คะแนน	๑๓	๒ คะแนน
๖	๑ คะแนน	๑๔	๑ คะแนน
๗	๑ คะแนน	๑๕	๔ คะแนน
๘	๑ คะแนน	รวม	๒๐ คะแนน

